

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - מ"ד

1. מתו 4 אחין נשואין, יכול הגדול מהאחים שנשארו לייבם את 4 הנשים. מדוע בי"ד לא מיעצים לו שלא ייבם כולן משום פרנסה. כפי ששינוי 'וקראו לו זקני עיר' - הן ולא שלוחן 'ודברו אלי' - משיאין לו עצה הוגנת שאם הוא ילד והיא זקנה או הפוך, אומרין כלך אצל שכמותך ואל תשים קטטה בביתך, אכן כוונת המשנה רק כשאפשר לו לפרנס כולן. והטעם שנקטו 'ארבע' להשמיע עצה טובה שלא ישא יותר כדי שתגיע עונת כל אחת פעם בחודש.
2. מי שהיה נשוי לשתי נשים ביאתה או חליצתה של אחת מהן, מתירה את צרתה לשוק. אלו אפשרויות הגמרא שוללת בשתי נשים?
 - א. הטעם שאינו מייבם לשתייהן - "אשר לא יבנה את בית אחיו" בית אחד הוא בונה.
 - ב. הטעם שאינו חולץ לשתייהן - "בית חלוץ הנעל" בית אחד הוא חולץ.
 - ג. הטעם שאינו מייבם לאחת וחולץ לשניה - "אם לא יחפץ" וכו' אם אינה עולה לייבום אינה עולה לחליצה.
 - ועוד, אסרו לחלוץ לשניה שמא יבואו לטעות ויחלוץ לראשונה וכשייבם את השניה יעבור על 'לא יבנה'.
 - ד. הטעם שלא אומרים שבשתי נשים לא נתקיים מצות יבום - "הוא"א: שא"כ, מדוע הוצרכה התורה לאסור צרת ערוה. ונדחה: שלולי הפסוק היינו אומרים שהערוה כמחוץ לייבום, ונחשב שנשארה אשה אחת ותתייבם. למסקנא: 'יבמתו יבמתו' חזר הכתוב וריבה אף בשתי נשים.
3. שנינו: היתה אחת כשרה לכהונה ואחת פסולה. אם חולץ, חולץ לפסולה. [ואם מייבם, למי שירצה] מה הטעם?
 כאן שנה רבי: לא ישפוך אדם מי בורו שאינו זקוק להם, ואחרים צריכים להם. היינו - לא יפסול את הכשרה אם כהנים יכולים להנשא לה.
4. באלו איסורי ביאה שנינו שהולד ממזר?
 ר"ע - המחזיר גרושתו לאחר שנישאה לאחר, והנושא חלוצתו, והנושא קרובת חלוצתו. חכמים חולקים: ומודים בנושא קרובת גרושתו, שהולד ממזר. בה"א הגמרא מתקנת בדברי ר"ע 'קרובת גרושתו' שהרי קרובת חלוצתו מדברי סופרים. וראיה מכך, שעל קרובת גרושתו שנינו 'מודים חכמים'. ואין לומר שכוונת 'מודים חכמים' להשמיע שיש ממזר מחייבי כריתות, שהרי כבר שנינו לקמן איזהו ממזר - לר"ע חייבי לאוין, לר"ש התימני חייבי כריתות, והלכה כדבריו.
 ונדחה: שיתכן שהתנא בא לשנות סתם משנה כשמעון התימני והטעם שנקט דווקא קרובת גרושתו, אידי דתנא מחזיר גרושתו ונושא חלוצתו. למסקנא - אכן לר"ע בקרובת חלוצתו הולד ממזר. הטעם - 'בית חלוץ הנעל' הכתוב קרא לחלוצתו 'ביתו', ואלו קרובות 'אשתו'.
5. רב יוסף: אף שמעון התימני שאומר 'אין ממזר מחייבי לאוין' [כגון במחזיר גרושתו] מודה שהוא פגום לכהונה. מניין?
 ק"ו מאלמנה: ומה אלמנה לכ"ג שאין איסורה שוה בכל - בנה פגום, זו שאיסורה שוה בכל - אינו דין שבנה פגום.
 ודחו את רב יוסף מכמה טעמים -
 - א. מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת.
 - ב. במחזיר גרושתו נאמר 'היא תועבה' ואין בניה תועבין. ואפשר ליישב - שנדרוש היא תועבה ואין צרת הגרושה שנישאת והוחזרה, אסורה ביבום.
 - ג. שנינו להדיא: המחזיר גרושתו, לר"ע: אין לו בה קדושין, ואינה צריכה הימנו גט, והיא פסולה משום זונה, וולדה ממזר, וכופין אותו להוציאה.
 לחכמים: יש בה קדושין, וצריכה גט והיא כשרה וולדה כשר. ויש ליישב הכוונה כשר לבא בקהל. ואע"פ שלגביה הכוונה לכהונה הא כדאיתא וכו' מכיון שהקושיא הראשונה נשארה, מפרשים אחרת את כוונת רב יוסף: אף ר' יהושע שסובר שאין ממזר מחייבי כריתות [אלא רק מחייבי לאוין] מודה שהולד פגום לכהונה - ק"ו מאלמנה. וכאן אין לפרוך מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת. כיון שבעלה עשאה זונה ואסרה לכהן.